

Kanta-palvelujen Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston vaiheittainen kehittäminen ja nykytilanne

Aikuissosiaalityön klubi 5.12.2023

Jaana Nissilä, ma. Kanta-palvelutoiminnan päällikkö
Kela, Kanta-palvelut

Kan
ta

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TIETOTEKNOLOGIAN HYÖDYNTÄMISSTRATEGIA

Strategiset linjaukset

- * Kohti tietoyhteiskuntaa kaikille
- * Palvelun porrastuksesta saumattomiin palveluketjuihin
- * Sosiaali- ja terveyspalvelujen verkostoitumisen perusta on kunta
- * Verkostoitumisen edellys on moniulotteiset tietoverkot
- * Kansalaisen ja asiakkaan toimintamahdollisuuksien parantaminen
- * Tietosuojan ja tietoturvan kehittäminen
- * Tietojärjestelmien integraation ja yhteensopivuuden parantaminen
- * Osaava ja jaksava henkilöstö
- * Tiedon ja osaamisen monipuolinen hyödyntäminen
- * Sosiaali- ja terveydenhuollon tietoteknologiatutkimuksen ja osaamisen edistäminen
- * Hyvinvointiklusterin vahvistaminen

- Strategiset linjaukset:
- ”Tietojärjestelmien uudistamisessa ja yhteensovittamisessa on hallittava siirtyminen vanhoista järjestelmistä uusiin sekä tietotekniikan että loppukäyttäjien näkökulmasta.
 - Tarvitaan vankka ja muuntumiskykyinen alusta – järjestelmäintegrintialusta, jonka päälle vanhat järjestelmät rakentuvat ja johon voidaan helposti asentaa uusia jopa eri toimittajien tuottamia järjestelmiä.
- Järjestelmäintegrintialustan määrittelyyn kuuluu mm. koodistot, nimikkeet, tietomääritelmät, käsitelmäärittelyt ja järjestelmärajapinnat.”
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietoteknologian hyödyntämisstrategia. Sosiaali- ja terveysministeriö 1996.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74034/TRM19952_7.pdf?sequence=2&isAllowed=y

*Valtioneuvoston periaatepäättös***sosiaalialan tulevaisuuden turvaamiseksi**

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Helsinki 2003

Työtapojen uudistaminen

Työtapoja, toimintarakenteita ja johtamiskäytäntöjä uudistetaan niin, että ihmisten yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen, toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen sekä omatoimisen suoriutumisen tukeminen toteutuu joustavasti yhteistyöllä. Uudet käyttöön otettavat työmenetelmät perustuvat tutkittuun ja arvioituun tietoon. Sosiaalipalvelujen modernisoimiseksi, asiakkaiden saamien palvelujen laadun parantamiseksi sekä ammatillisen osaamisen kehittämiseksi ja alan kehittämistoiminnan parantamiseksi toteutetaan Hyvät käytännöt -ohjelma. Sosiaalialalla otetaan käyttöön joustavasti tietoteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

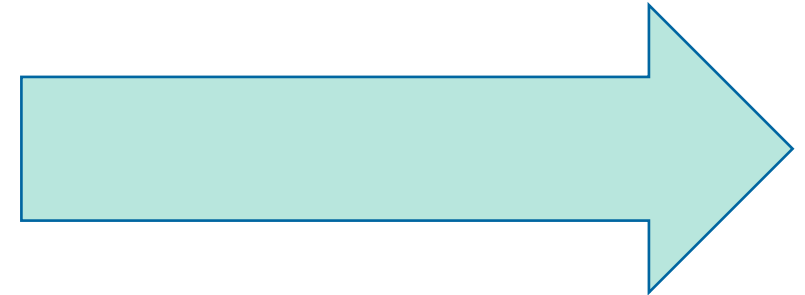
Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:20

Sosiaalialan kehittämishanke
Toimeenpanosuunnitelma

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Helsinki 2003

7. Tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa

Tavoite:

Sosiaalialan tietoteknologian käytön edistäminen lähtien alan omista kokonaisuutena arvioiduista kehittämistarpeista.

Toimenpiteet 1.

Tehdään sosiaalihuollon kehittämistarpeista lähtevä kokonaissuunnitelma siitä, mitä eri toimenpiteitä tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa edellyttää valtakunnan tasolla, alueellisesti ja paikallisesti sekä missä järjestyksessä toimenpiteet tulee toteuttaa.

Toimenpiteet 2. Täsmennetään kokonaissuunnitelman valmistelun yhteydessä toimenpidekokonaisuutta, johon sisältyy mm. seuraavia osakokonaisuuksia:

- o toimivat asiakastietojärjestelmät, sähköisen asiakasdokumentaation ja arkistoinnin yhtenäistäminen
- o asiakasdokumentaation perustietosisällössä käytettävien käsitteiden, termien ja luokitusten yhtenäistäminen
- o sosiaalihuollon ammattilaisten tiedon hyödyntämisen kehittäminen
- o sosiaalihuollon ammattilaisten käytössä olevan tietopohjan laajentaminen ja tiedon käytettävyyden edistäminen
- o sosiaalihuollon tietoturvan kehittäminen erityisesti sähköiseen asioiden käsittelyyn siirryttäessä
- o kansalaisille suunnattujen sähköisten palvelujen kehittäminen
- o kansallisen ohjauksen ja koordinaation tehostaminen sekä yhteistyön tiivistäminen sosiaalialan osaamiskeskusten ja muiden alueellisten toimijoiden sekä alan palveluja tuottavien yritysten kanssa

3. Toimenpidekokonaisuuden toteuttamisen edellyttämä lainsäädäntö valmistellaan osana palvelulainsäädäntöhanketta.

Tikesos- hanke 2004-2007

Tikesos I vaihe (2004-2007)

Osahankkeet

1 Palvelujen saamisen ja laadun turvaaminen

1. Oikeus palveluntarpeen arviointiin

2 Palvelurakenteen ja toimintojen kehittäminen

2. Palvelujen turvaaminen seudullista yhteistyötä lisäämällä
3. Kehittämis-, koulutus- ja arviointityön kokoaminen seudullisiin asiakastyötä tekeviin yksiköihin
4. Palvelunohjaus sosiaalialalla
5. Sosiaalialan hyvät käytännöt -ohjelma
6. Sosiaalipäivystysjärjestelmän luominen koko maahan
7. Tietoteknologian käytön edistäminen sosiaalihuollossa
8. Lapsiperheiden toimeentuloedellytysten kehittäminen
9. Tilaa lapsille ja perheille yhteiskunnassa
10. Varhainen puuttuminen
11. Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja vanhempien osallisuuden vahvistaminen
12. Perhekeskustoiminnan kehittäminen
13. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen
14. Lastensuojelun kehittämisohjelma
15. Palvelusetelin käyttöönotto kotipalvelussa
16. Kotipalvelun ja kotihoidon kehittämishankkeet
17. Omaishoidon kehittäminen
18. Ikääntyneiden pitkäaikaishoidon kehittäminen
19. Vammaispalvelujen kehittäminen
20. Päihdepalvelujen kehittäminen

3 Henkilöstön saanti, osaaminen ja työolojen kehittäminen

21. Sosiaalihuollon henkilöstön osaamisen turvaaminen
22. Sosiaalialan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaaminen
23. Palvelurakenteen ja toimintojen uudistamisesta uuteen henkilöstöstrategiaan

4 Hyvinvointi 2015 -ohjelma

Lisätietoja:

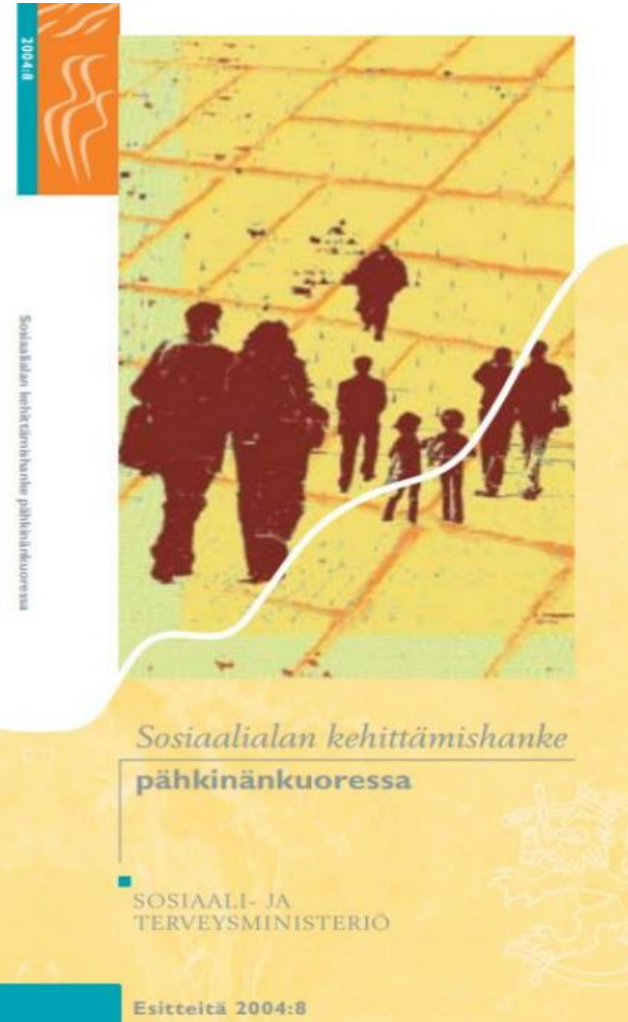
- sosiaali- ja terveysministeriön perhe- ja sosiaaliosastolta, puh. (09) 16001 ja www.stm.fi/hankkeet/sosiaalialankehittamishanke
- oman alueesi sosiaalialan osaamiskeskuksesta www.stm.fi/vastuualueet/sosiaalihuolto/sosiaalialanosamiskeskukset ja
- lääninhallituksesta www.intermin.fi/laaninhallitukset.

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto
Puh. (09) 16001

painosmäärä: 8 000

ISSN 1236-2123
ISBN 952-00-1559-0

■ SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:6

Salme Kallinen-Kräkin (toim.)

Sosiaalialan kehittämishanke 2003–2007

LOPPURAPORTTI

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Jatkosuunnitelma vuosille 2008–2011

Hankkeen johtoryhmä on 1.10.2007 hyväksynyt jatkosuunnitelman vuosille 2008–2011. Hanke keskittyy asiakastietojärjestelmien kehittämisen loppuunsaattamiseen tuottamalla sisällölliset ja rakenteelliset määrittelyt sekä luomalla sosiaalihuollolle kansallisen tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurin. Lisäksi selvitetään sähköisen arkistoinnin toteutustapa. Vuoden 2011 jälkeen järjestelmän tulee toimia ns. tavanomaisena toimintana, jossa sisällölliset ja toiminnalliset ylläpito- ja kehittämisvastuut on määritelty kansallisella tasolla.

Tikesos II vaihe (2008–2011)

Kehittämiskokonaisuudet 2009

ARKKITEHTUURINÄKÖKULMA			
TOIMINTA	TIETO	JÄRJESTELMÄ	TEKNOLOGIA
Toimintaprosessit	Sanasto	Arkistointi	Standardit
Tietosisällöt	Tietomallit	Yhteiset palvelut	Viestinvälitys
Kirjaamisen sisältö	Ydintiedot	Pilotointi ja jalkauttaminen	Asiakirjojen tekninen rakenne
	Asiakirjarakenteet		
Lainsäädäntö	Metatiedot		Metatietojen tekninen rakenne
	Luokitukset ja koodistot		
	Tiedon säilytys		

13.1.2009

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

SOSIAALIALAN TIETOTEKNOLOGIAHANKE	Vaatimukset ja toiminnot	Tietojen hallinta	Laatuominaisuudet	Arkkituuri	Kustannustehokkuus	Riskittömyys	Yhteensä
Painotukset	2	1	1	1	1,2	1,2	
Vaihtoehdot / Maksimipisteet	20	7	7	6	12	7,2	59,2
1. KANTA sovitettuna sosiaalihuollon tarpeisiin	12	4,5	5	5,5	8,4	6,6	42
2. KANTA-palvelujen ja määrittelyjen soveltaminen, mutta (ainakin loogisesti) erillinen arkisto sosiaalihuoltoon	15	4,5	5,5	5,5	7,2	4,8	42,5
3. Kuntien yhteinen kansallinen arkisto yli palvelusektoreiden (esimerkkinä SARKK)	10	4	4	5	10,2	4,2	37,4
4. Sosiaalihuollon omista lähtökohdista määritelty keskitetty ratkaisu	18	3	4,5	3,5	4,8	1,2	35
5. Alueelliselle tai paikalliselle tasolle hajautetut tietovarastot ja keskitetty rekisteri	13	3	4	3,5	4,8	3	31,3
6. Nykytilan pohjalta paikallisen arkistoinnin kehittäminen, sähköistäminen ja yhtenäistäminen	7	2,5	2	0,5	6	2,4	20,4
7. Kansallinen asiakastietojärjestelmä	19	3	5,5	4	5,4	0,6	37,5

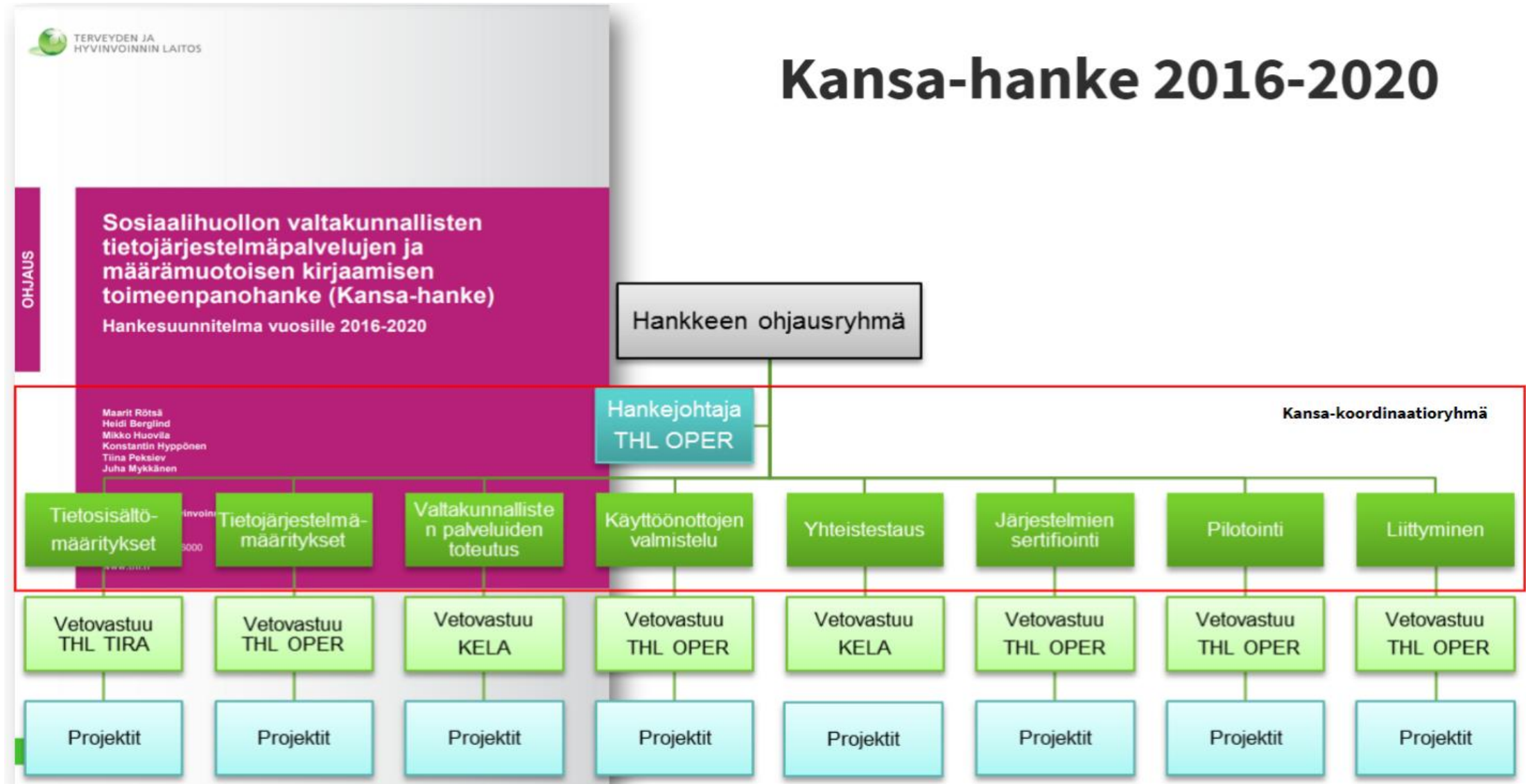
7

9.10.2023

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Kanta

Lainsäädännön kehittäminen

Kanta

thl

Sote-sanastot

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sanastot

Haku

Sanastot

Palaute

SUOMEKSI PÅ SVENSKA

thl

Kanta

Sosmeta

Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu

Asiakirjarakenteet

Tietokomponentit

Sanasto

Palaute

Toimeenpanosuunnitelma: toimenpide 2

ASIAKASASIAKIRJAT

KONTEKSTINHALLINTA

ASIAKKUUDENHALLINTA

ASIANHALLINTA

SANASTOT

KÄYTÖNHALLINTA

LUOVUTUSTENHALLINTA

ASIAKASTIETOJEN HALLINTA

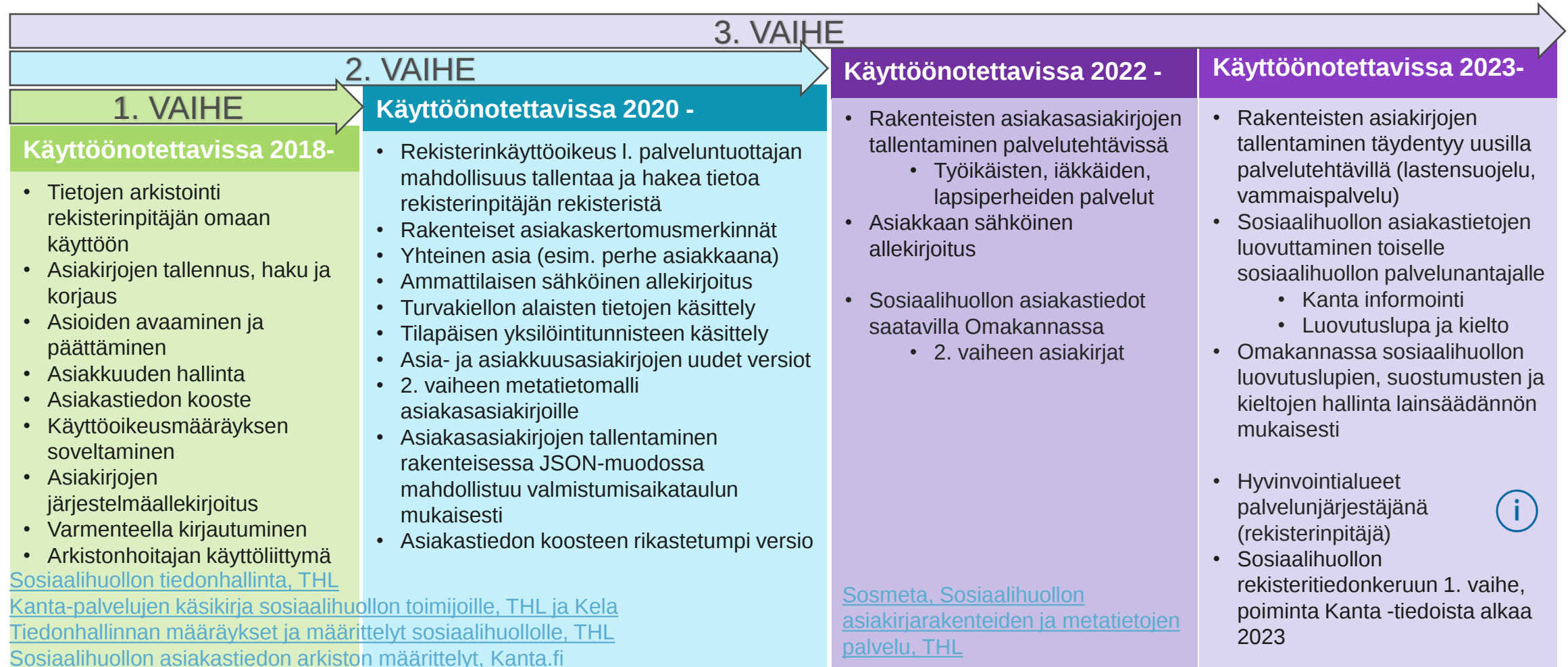
Toimeenpanosuunnitelma: toimenpide 2

Täsmennetään kokonaissuunnitelman valmistelun yhteydessä toimenpidekokonaisuutta, johon sisältyy mm. seuraavia osakokonaisuuksia:

- toimivat **asiakastietojärjestelmät**, **sähköisen asiakasdokumentaation** ja **arkistoinnin** yhtenäistäminen
- asiakasdokumentaation perustietosisällössä käytettävien **käsitteiden**, **termien** ja **luokitusten** yhtenäistäminen
- sosiaalihuollon ammattilaisten **tiedon hyödyntämisen** kehittäminen
- sosiaalihuollon ammattilaisten käytössä olevan **tietopohjan** laajentaminen ja **tiedon käytettävyyden** edistäminen
- sosiaalihuollon **tietoturvan** kehittäminen erityisesti sähköiseen asioiden käsittelyyn siirryttäessä
- kansalaisille suunnattujen **sähköisten palvelujen** kehittäminen
- kansallisen **ohjauksen** ja **koordinaation** tehostaminen sekä yhteistyön tiivistäminen sosiaalialan osaamiskeskusten ja muiden alueellisten toimijoiden sekä alan palveluja tuottavien yritysten kanssa

Asiakasasia- kirjat	Kontekstin- hallinta	Asiakkuuden hallinta	Asianhallinta	Sanastot	Käytönhallinta	Luovutusten- hallinta	Asiakastietojen hallinta
- Sosmeta.fi - Asiakasasiakirjojen rakenteet - Tietokomponentit - Määräykset - Asiakirjamääräys - Koodistopalvelu - Tietorakenteissa käytettävät koodistot - Kanta-käsikirja - Luvut 9 ja 10	- Sosmeta.fi - Kontekstitalukko - Koodistopalvelu - Palvelutehtävät - Sosiaalipalvelut - Palveluyksiköt - Sosiaalihuollon asiat - Palveluprosessit - Kanta-käsikirja - Luku 6	- Sosmeta.fi - Asiakkuusasiakirja - Kanta.fi - ATJ-vaatimukset - Tukiprosessit - Metatietomalli - Kanta-käsikirja - Luku 7	- Sosmeta.fi - Asia-asiakirja - Koodistopalvelu - Sosiaalihuollon asia - Palveluprosessi - Kanta-käsikirja - Luku 8	- Sosmeta.fi - Asiakirjarakenteet - Sotesanastot.fi - Sostisanasto - Koodistopalvelu - Sosiaalialan koodistot	- Säädökset - Käyttöoikeusasetus - Tietoturvatimukset - Kanta-käsikirja luku 13 - Kanta.fi - ATJ-vaatimukset	- Sosmeta.fi - Luovutuslupa - Luovutuskieto - Määräykset - Tietoturvatimukset - Kanta-käsikirja luku 14 - Kanta-palvelut - Tahdonilmaisuuspalvelu - Kanta.fi - ATJ-vaatimukset - Tukiprosessit - Luovutusilmoitus	- Säädökset - Asiakastietolaki - Kanta-käsikirjaluvut 3, 4, 5 ja 11 - Kanta-palvelut - Asiakastiedonarkisto - OmaKanta - Kanta.fi - Metatietomalli - Metatietoesimerkit - ATJ-vaatimukset - Tukiprosessit

Kanta-palvelujen vaiheittainen toteutus sosiaalihuollossa

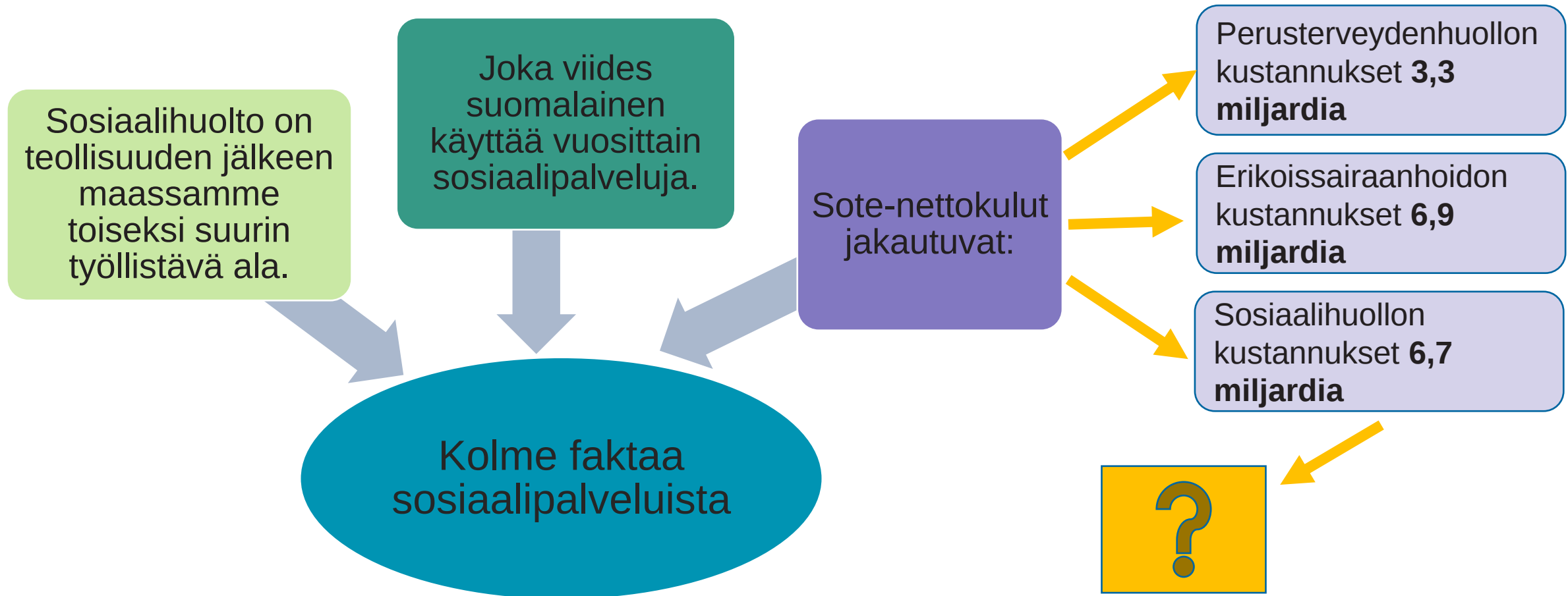

Kanta-palvelujen vaiheittainen toteutus sosiaalihuollossa - käyttöönotettavissa

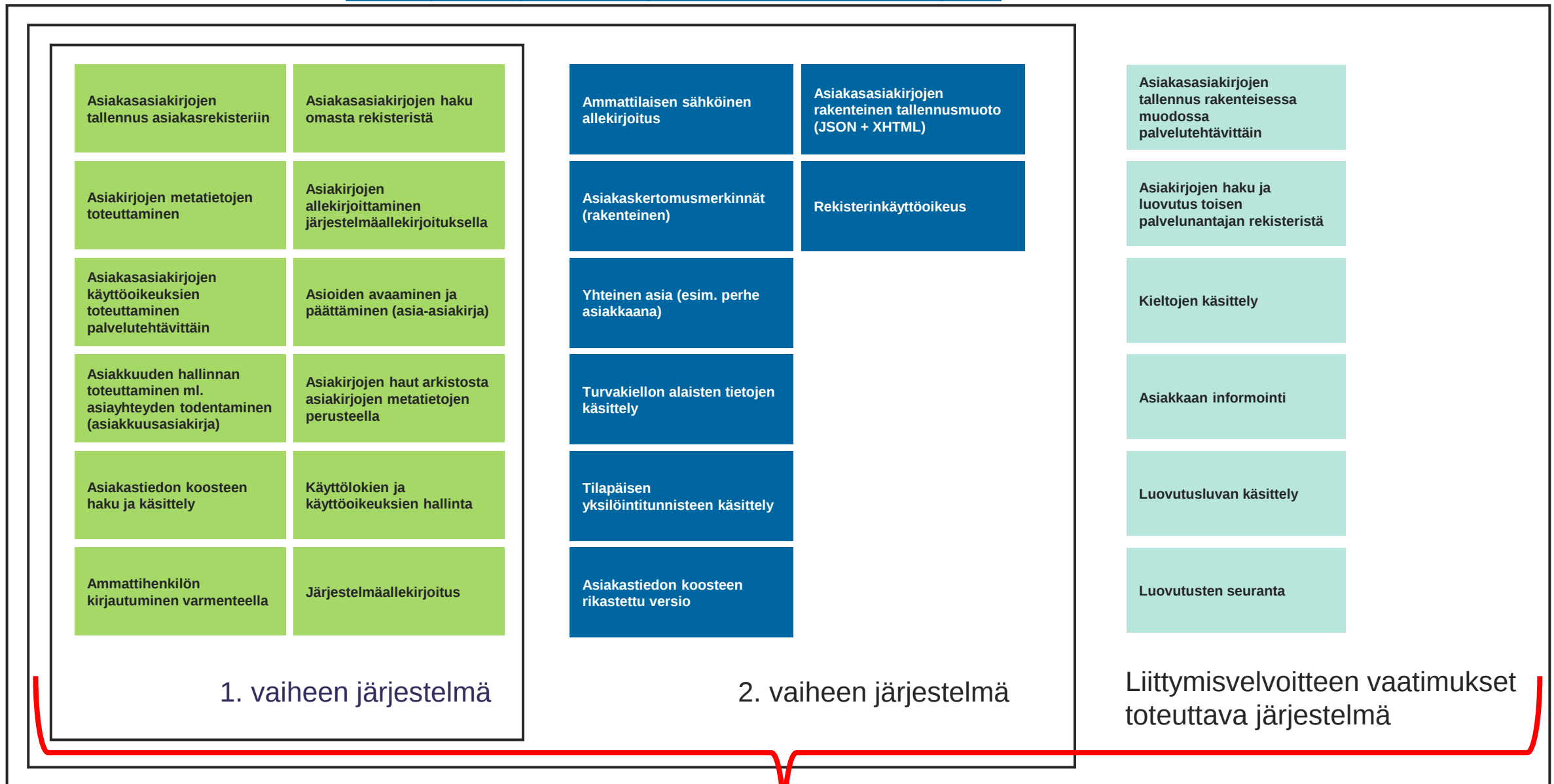
Käyttöönotettavissa 2022	Käyttöönotettavissa 2023	Käyttöönotettavissa 2024	Aikatauluttamattomat
Rakenteisten asiakasasiakirjojen tallentaminen, tuki Sosmetassa julkaistuille asiakirjoille THL Määräys 1/2021: Määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteista ja asiakasasiakirjoihin merkittävistä tiedoista, THL, Sosmeta, Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu, THL	✓ Hyvinvointialueet palvelunjärjestäjänä (rekisterinpitäjä) ✓ Rakenteisten asiakirjojen tallentaminen ja kirjaamisen tuki käynnissä ✓ Sosiaalihuollon asiakastietojen luovuttaminen toiselle sosiaalihuollon palveluntajalle - Kanta informointi - Luovutuslupa ja kieltö ✓ Laaja rekisterinkäyttöoikeus käyttöön turvakotipalveluissa • Tuki asiakkaan sähköiselle allekirjoitukselle • Rinnakkaisliittymisen malli • Omakannassa: - Sosiaalihuollon asiakastiedot - Sosiaalihuollon tahdonilmaisujen hallinta (luovutuslupa ja kieltöjen) ✓ THL:n sosiaalihuollon seurantarekisteriin tiedonkeruu Kannan kautta käynnistyy	1.9.2024 liittymisvelvoite julkisille ja julkisten lukuun toimiville palveluntajille - Rakenteisten asiakirjojen tallentaminen ja kirjaamisen tuki edelleen käynnissä - Sosiaalihuollon luovutusilmoitusten tallennus Kanta-palveluun - Parannetaan tietojen saatavuutta tukemalla asiakastietojen hakemista Kannasta laajalla tiedonsaantioikeudella - Sosiaalihuollossa syntyvien potilastietojen arkistointi Kantaan Potilastiedon arkistoon - Toimintansa lopettaneiden yksityiset palveluntuottajien rekistereiden hallinta (AstL 703/2023) - Tietojen säilytys (säilytysajan puitteissa tietojen hävittäminen tai arkistointi) (AstL 703/2023) - Sosiaalihuollon seurantarekisteriin tiedonkeruu käynnissä Kantaan tallennetuista tiedoista	- Asiakastietojen tiedonsaannin tuki sote-palveluntajien välillä Kanta-palveluissa (asiakastietolain Kanta-palvelun dl. 1.1.2026) - Sosiaalihuollon ajanvaraustiedot Kanta-palveluissa Toimintakykytiedon kehittäminen - Älykkäät asiakastiedon koosteet Kanta-palveluihin tallennetun tiedon hyödyntämisessä OmaKannan jatkokehitys - Puuttuvat tietosisällöt - Luovutustietojen näyttäminen - Hyvinvointitiedot sosiaalihuollon ammattilaisen käyttöön (toimintakykytiedot?) - Kysely- ja välityspalvelun kautta sosiaalihuollon asiakastietojen toimitus sote:n ulkopuolisille toimijoille

Muutostenhallinta ja ylläpito

Kolme faktaa sosiaalipalveluista

Lähde: [Talentian verkkosivut](#). (Lainattu 14.6.2023)

= liittymisvelvoitteen vaatimukset toteuttava järjestelmä

Mikä muuttuu viimeistään 1.9.2024?

Syvennä osaamistasi Kanta-verkkokouluissa!

Tutustu uuteen
Sosiaalihuollon
asiakastiedon arkiston
toimintatavat –
verkkokouluun!

Kanta

Kiitos!

kanta.fi

@kantapalvelut